

LA DOUĂZECI DE ANI DE LA MOARTEA LUI DIMITRIE BAGDASAR

(1893—1946)

T. Andrásófszky

Nivelul înalt atins de știința neurologică românească, creată de *Gheorghe Marinescu*, a impus și în țara noastră terapeutică afecțiunilor neurologice prin metode chirurgicale. Realizatorul acestui deziderat a fost *Dimitrie Bagdasar*, fondatorul școlii neuro-chirurgicale românești.

Elev și colaborator al lui *Harvey Cushing*, unul dintre întemeietorii neurochirurgiei moderne, *Dimitrie Bagdasar* a efectuat la noi după reîntoarcerea lui din S.U.A. (1929) primele intervenții chirurgicale pe sistemul nervos cu tehnici adecvate.

În munca sa *Dimitrie Bagdasar* s-a lovit de indiferența și nepăsarea oficialităților sanitare și de învățămînt. La început a lucrat în provincie, apoi a efectuat intervenții neurochirurgicale la București în diverse servicii. În condiții cu totul deficitare în privința aparatului, instrumentarului și a personalului. Larga sa cultură medicală, cunoștințele sale temeinice de neurologie și succesele sale operatorii l-au impus însă treptat, atît în lumea medicală, cit și în fața forurilor oficiale. Comunicările sale științifice au atras un auditoriu de specialitate din ce în ce mai numeros.

La strădania lui *Dimitrie Bagdasar* s-a înființat abia în anul 1935 primul serviciu de neurochirurgie la Spitalul Central din București. e adevărat, numai cu 15 paturi și o masă de operație din lemn. Atît au înțeles să pună la dispoziție cîrmuitorii de atunci unui savant recunoscut în țară și peste hotare!

Dacă pînă la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, tot ce s-a realizat în neurochirurgie s-a datorat puterii de muncă și abnegației cu care a știut să lupte *Dimitrie Bagdasar* pentru binele bolnavilor și pentru propășirea științei neurochirurgicale, după eliberare a intervenit sprijinul neprecuțit al statului democrat popular, atît pentru promovarea specialității, cit și în recunoașterea meritelor omului de știință.

La 15 aprilie 1946 s-au pus bazele Clinicii neurochirurgicale din București, iar *Dimitrie Bagdasar* a fost numit profesorul acestei specialități la Facultatea de medicină din București.

Moartea timpurie a savantului a făcut însă ca deplina recunoaștere a meritelor sale să nu-l mai găsească în viață. El a fost ales post mortem membru al Academiei Române în prima sesiune generală a acesteia. Tot cu această ocazie Academia a hotărît publicarea operei princeps a lui *Dimitrie Bagdasar* „Traité de Neurochirurgie“, care a apărut apoi la Editura Academiei în anul 1951 și prin care s-a pus în valoare pe 600 de pagini întreaga experiență a savantului, prin grija devotatului său elev *Constantin Arseni*.

Dar „Doctorul“ — așa cum a fost numit maestrul de către neurochirurgii și cum se cinstește pioasa lui amintire — a fost nu numai un erudit al specialității, dar și un adevărat patriot, care și-a găsit locul în lupta poporului, a clasei muncitoare, pentru dreptate socială și independență națională.

Al doispzezecelea fiu al unui țărăn sârac din Moldova. *Dimitrie Bagdasar* purta în sinea sa toată suferința omului împilat al regimurilor trecute. Viata sa proprie, omenia sa și calitățile sale intelectuale, setea lui de

adevăr, l-au condus încă din ilegalitate în rîndurile Partidului Comunist. Ei a făcut parte din grupul de intelectuali care a luat fățiș atitudine față de ororile rînduiei sociale din trecut.

În anul 1945, *Dimitrie Bagdasar* a fost chemat în fruntea Ministerului Sănătății, făcînd deci parte din primul guvern democratic condus de dr. *Petre Groza*.

Institutul de medicină și de farmacie din Iași și Clinica de neurochirurgie din București eternizează numele întemeietorului neurochirurgiei românești, avînd dreptul de a purta numele marelui savant.

Neurochirurgii din Tîrgu-Mureș, alături de cei din toată țară, păstrează în amintirea lor pe *Dimitrie Bagdasar*, care le este un exemplu de urmat în profesie, în atitudine și grijă față de bolnavi.